

De proefkolonie van de Maatschappij van Weldadigheid in Drente.

Wil Schackmann deed onderzoek in het Drents Archief naar de ontstane geschiedenis van de proefkolonie, aan de hand van deze gegevens kwam deze historische roman "**de proefkolonie**" tot stand..

(Omwille van de hanteerbaarheid van het boek zijn de exacte verantwoordingen van citaten, aanvullende noten, genealogische gegevens van de betrokkenen en transcripties van sommige gebruikte archiefstukken ondergebracht op internetsite www.deproefkolonie.nl). Enkele fragmenten uit het boek hebben betrekking op het Stavense gezin **Stellinga**, deze citeer ik dan ook letterlijk.

Op bladzijde 49-50 en 51 het volgende:

"Willem I heeft zich ten doel gesteld de Nederlandse economie uit het slop te halen. Dat schiet niet op. Het meestal als ingeslapen omschreven Nederlandse kapitaal investeert liever niet in eigen land, oogsten mislukken, het land wordt alleen maar armer.

Het initiatief van de maatschappij is de koning zeer welkom. Ons land is bij gebaat als zijn behoeftige ingezetenen tot productiviteit komen.

Een najaarsziekte.

Voor in ieder geval één kolonist komt elke maakbaarheid te laat. Jacob Ruurt Stellinga, 'tusschen de 40 en 50 jaar oud', op maandag 1 november aangekomen uit Stavoren, overlijdt binnen een week.

Een maand eerder, toen het gezin voor de proefkolonie werd voorgedragen, waren alle gezinsleden in de woorden van de subcommissie 'welgevormd en frisch van lichaamsleden'. Vader Jacob Ruurt is 'zeer geschikt tot den veldarbeid' en 'bedreven in ploegen, eggen, zaaijen alsmede in het oppassen en verzorgen van rundvee en schapen'.

Omdat vrouwen dochters prima kunnen spinnen en de zedelijkheid van het gezin 'onopsprakelijk' is, durft de subcommissie hen met 'gegronden hoop op een goeden uitslag' voor de kolonie aan te bevelen.

Zij verwacht dat het uitzenden van de Stellinga's in Stavoren 'de deelneming in het weldadig plan der kommissie, die anders ligt verflauwen zoude, grotelijks zal bevorderen'.

Maar daarna had het noodlot toegeslagen. Echtgenote Janke Jelles overleed al voor het vertrek en de rest van het gezin arriveert zwak en ziek in Frederiksoord.

De arts is snel ter plekke. Dat was ook een van de redenen waarom Petrus Ameshoff ervoor gepleit had om de kolonie niet in Witten te vestigen. 'Ook is er te Assen geen heelmeeester. Gelieve dit voor ons verslag ad notum te nemen. Te Steenwijk heeft men een beroemden doctor en chirurgijns'.

Die arts is J.B. Schuurman, 'Medicinae Doctor en Vroedmeester', afgestudeerd te Harderwijk in 1791, sindsdien praktiserend in Steenwijk en één van de belangrijkste kandidaten voor Ameshoffs geuzenpredicaat 'het Steenwijkse orakel'

Hij diagnosticeert dat het gezin is getroffen door een 'najaarsziekte' .

Hij doet verwoede pogingen het leven van Jacob Ruurds te redden, 'maar na enige dagen werd hij serieus ziek, zoodat zich weldra onderscheidene kenmerken van een kwaadaardige ziekte opdeden, waartegen een door armoede en gebrek uitgeput ligchaam geenzins bestand was en waaronder hij bezweek'. Stellinga wordt begraven in Vledder.

Het eerste sterfgeval ooit in Frederiksoord wekt bij de directie meer wrevel dan rouw. Benjamin van den Bosch maakt zich kwaad dat een zo 'weinig aan het oogmerk beantwoordend' gezin naar de kolonie gestuurd is.

De landelijke commissie in Den Haag deelt die kritiek en stuurt een schriftelijke schrobbering naar de subcommissie in Stavoren.

Blijkbaar in iets te breedgeschouderde bewoordingen, want nadat de subcommissie zich, 'verschoond heeft voor de veranderden staat van het huisgezin van J.R. Stellinga' wordt er weinig meer van vernomen.

Bij gebrek aan een gezinshoofd wordt het gezin als opgeheven beschouwd. Stellinga's kinderen worden door Johannes van den Bosch over de kolonie uitgestrooid, zoveel mogelijk

bij andere Friessprekenden. Alleen de negenjarige Dirkje wordt opgenomen in het kinderloze gezin van onderofficier Johann Franz Philip Schnatz en dat lijkt van beide kanten goed te bevallen".

Jacob Ruurds (Stellinga) en **Janke Jelles (Hoekstra)** trouwden te Molkwerum 28-5-1797.

Hij neemt in 1811 voor hemzelf en zijn vier kinderen de familienaam **Stellinga** aan.

Janke Jelles overleed Stavoren 10-10-1818, oud 49 jaar, d.v. Jelle Liewes en Durkje Rimmers.

Kinderen:

1. Wietse of Wietske, geb. Molkwerum 20-2-1798 d.v. Jacob Ruurds en Janke Jelles
2. Jelle, geb. onder Molkwerum 27-10-1800 z.v. Jacob Ruurds en Janke Jelles
3. Ruurd, geb. Stavoren 20-10-1803 z.v. Jacob Ruurds **Hellinga** en Janke Jelles, overleden Stavoren 19-3-1845.
4. Dirkje, geb. Molkwerum 6-7-1811 d.v. Jacob Ruurds en Janke Jelles
5. Pier, geb. Stavoren 10-1-1816, z.v. Jacob Ruurds **Stellinga** en Jank Jelles, overleden Stavoren 25-1-1818